

ודוקא כשחלו האיטורים בבת אחת, כגון חטאת העוף שהיה חצי קנה פגום והוסיף כל שהוא בשחיטתו, (או בכל זבת, ובאומר 'בגמר זביחה הוא עובדה'), אבל בשאר אופנים, משעה שהתחיל לשחוט כבר נאסרה בהנאה משום תקרובת-ע"ז (אם משום שאדם אוסר דבר שאינו שלו – לרב הונא; אם משום שהקרבתו נחשב שלו, כיון שקנאו לכפרה – לרב נחמן, רב עמרם ורב יצחק), ושוב אינו חייב משום שוחט קדשים בחוץ, שהרי בגמר השחיטה אין כאן קדשים אלא מחתך עפר בעלמא הוא.

דף מא

עב. א. באלו מקומות אסרו לשחוט משום החשד או משום חוקות המינים?
ב. השוחט חולין ופרש בשחיטתו לשם אחד מן הקרבנות – האם שחיטתו כשרה?
ג. פסולי מחשבה הפוסלים בשחיטה (כמוזכר לעיל) – מה הדין כששני אנשים אוהזים בסכין ושוחטים, אחד לשם אחד מכל אלו ואחד שחט סתם, בהכשר?

א. אין שוחטים לתוך ימים או נהרות או לתוך כלים – שמא יאמרו לשר של ים הוא שוחט או לצורך ע"ז (שכן חוקם, לקבל דם השחיטה לעבודת כוכבים), אבל שוחט לתוך עוגה (וי"ג: אגן' – כלומר כלי שיש בו מעט מים. עפ"י ר"ן) של מים עכורים, (אבל לא צלולים, שלא יאמרו לבבואה שלו הוא שוחט). כמו כן אין שוחטים לתוך גומא (ר"ת מפרש בגומא נקיה, שנראה כמקבל דם לע"ז. והסיקו התוס' שטוב להזהר מלשחוט אפילו לגומא שאינה נקיה. וכ"כ הסמ"ק והגהות מיימוניות). לאביי, מותר בגומא שבחצר, ששוחט שם כדי שלא תתלכלך החצר. ורבא חלק ותניא כוותיה, שבכל מקום אסור לשחוט, אלא שאם רוצה בנקיון חצרו, עושה חריץ קטן (רש"י) חוץ לגומא ושוחט שם, והדם שותת ויורד לגומא. ובשוק בכל אופן לא יעשה, (שאינו אדם חש לנקר השוק. רש"י). ומן הירושלמי משמע שרב חולק, ולשיטתו אין חילוק בין שוק לחצר. עפ"י תוס'), משום שנאמר ובחוקתיהם לא תלכו. ואם עשה כן – צריך בדיקה אחריו. (יש סוברים שאסור לאכול משחיטתו עד שיבדקו אחריו, שמא מין הוא. ויש חולקים). וכיצא בזה בספינה; מותר לשחוט על גבי כלים או על דופני הספינה, כדי שלא תתלכלך, ומשם יורד הדם ושותת לים.

א. (מרש"י יג:) משמע לכאורה שהנמצא בראש הספינה מותר לו לשחוט אפילו לתוך הים. והתוס' השיגוהו, שאין התר אלא כשדם שותת ויורד על דופני הספינה.
ב. בזה"ז שאין חשד ע"ז [אלא רק משום חוקות הגויים], מותר לשחוט חוץ לכלי ואח"כ למצות הדם בכלי – שאין כן חוקת הגויים (עפ"י משיב דבר ח"ב יא).

ב. השוחט לשם עולה, לשם זבחים – כל קרבן שבא בנדר ובנדבה, ובכלל זה אשם-תלוי אליבא דר' אליעזר, וכן עולת נזיר (הגם שאין ידוע שנדר בנזיר), ואף קרבן פסח (שאעפ"י שאינו בא אלא חובה, מ"מ הפרשתו שייכת כל השנה כולה) – שחיטתו פסולה, לפי שנראה לאחרים כאילו הוא מקדיש עתה קרבן ושוחטו בחוץ, (ויבוא לחשוב שקדשים בחוץ מותרים. רש"י). ר' שמעון מכשיר. אבל קרבנות שאינם באים בנדר ובנדבה, כגון חטאת ואשם ובכור ומעשר, וכן עולת יולדת ותמורה – אין בהם חשש זה, שהדבר ידוע שאינם באים בנדר, ואינו אלא כמשחק, הלכך שחיטתו כשרה. השוחט בעלי מומים לשם אחד מכל הקרבנות – לר' ינאי, שחיטתו כשרה (שניכר וידוע שאינו שוחט קדשים). ולר' יוחנן – פסולה, (פעמים שהמום מתכסה ואינו ידוע).

אם האדם מחויב חטאת ואמר 'לשם חטאתי', וכן אם יש לו זבח בביתו ואמר 'לשם תמורת זבחי' – שחיטתו פסולה. (וכן בעולת יולדת, לפי הגרסא שלפנינו, אם ידוע שיש לו אשה ואמר 'לשם עולת אשתי' – פסולה. ואולם רש"י נוקט לעיקר כגרסה אחרת, (וכ"ג רבנו גרשום) שבכל אופן כשר, שאם אכן ילדה אשתו – הדבר נודע ומתפרסם, ועל כן אין כאן חשש למוקדשין).

ג. בכל מקום שהמחשבה פוסלת בשחיטה, הוא הדין כשאחזו שנים בסכין ושוחטים – השחיטה פסולה. (אבל כשהבהמה אינה שלו, וגם אין לו בה שותפות – לדעה אחת אין יכול לאסרה במחשבתו, כמובא למעלה).

דפים מב – מג

עג. א. כמה טרפות נמנו בבהמה, ומהו פירוט המניין?

ב. האם טרפה יכולה לחיות לאורך זמן?

א. תנא דבי רבי ישמעאל, שמונה-עשרה טרפות נאמרו למשה מסיני. ומבואר בסוגיא שבפרטן אתה מוצא יותר, אלא מניין זה כולל את כל הנקובים כאחד, וכן את הפסוקים. (וכבר מנה הרמב"ם ופירט שבעים טרפות).

יש דעות החולקות על מנין י"ח, ולשיטתם כמה מן המנויים כאן אינם טרפות. (עפ"י תוס'). וזה פירוט המנין לתנא דבי רבי ישמעאל:

א. טרפות שע"י נקיבת אברים (וכל נקב – במשהו, ומפולש. ראשונים. וע"ע תוס' נ: לענין המסס) – הוושט (ובכלל זה נתחלפו שני קרומי הוושט, החיצון והפנימי, הרי שניהם כמו נטולים ממקומם ואין לך נקיבה גדולה מזו. רש"י); קרום המוח; הלב; הריאה; הקבה; המרה (– לר' יוסי בר' יהודה, וכן סתמה משנתנו, אבל חכמים חולקים. ניטלה המרה לגמרי – ע' בראשונים כאן ובשו"ת הרא"ש כ, כז. וראה בארוכה בשו"ת יביע אומר ח"ה א); הדקין; הכרס הפנימית; הטחול (לרב עוירא. והי"א בר רב חולק); המסס ובית הכוסות.

ב. טרפות שע"י פסיקת אברים – הגרגרת (שנפסקה לרחבה ברובה); חוט השדרה.

ג. ניטל הכבד. (והמרה נשארה דבוקה בגידי הכבד והסמפונות. תוס'. נחלקו תנאים ואמוראים כשנשתתיר הימנו פחות מכזית).

ד. ריאה שחסרה. (ובכלל זה כמה טרפות שבריאה, שעיקרן משום ניקוב או חסרון. עפ"י רש"י).

(צ"ל שסובר כר"ש, דלרבנן היינו נקובה – כדלקמן מז: (הרי"ד ויור).

ה. נקרע רוב הכרס החיצונה.

ו. בהמה שנפלה מן הגג.

ז. נשתברו רוב צלעותיה.

ח. דרוסת הזאב, הארי וכו'.

ט. נחתכו רגליה מן הארכובה ולמעלה. ודלא כר' שמעון בן אלעזר שמכשיר. (בכלל זה ניטל צומת הגידין – לחד מאן דאמר. תוס').

י. חסרון חוליות בשדרה. (שתי חוליות לבית שמאי; חוליה אחת לבית הלל).

יא. גלודה (= פשוטת העור. ודלא כר' מאיר שמכשיר).

יב. חרותה (= צימוק הריאה והתקשותה כחריות של דקל).

יג. בוקא דאטמא (= קולית הירך) שנעקרה ממקומה. (רב מתנא. ויש דעות שאינה טרפה אלא בפסיקת הגידים המחברים, או בעיכולם).